

**Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 81
hallituksen esityksen johdosta laiksi tulo- ja varallisuusverolain
muuttamisesta**

Eduskunta on 2 päivänä lokakuuta 1981 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistele-
vasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o
131 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muutta-
misesta. Tämän esityksen yhteydessä valiokun-
ta on käsitellyt ed. Almgrenin lakialoitteen
n:o 22 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n
muuttamisesta, ed. P. Jokisen ym. lakialoitteen
n:o 27 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 36
§:n muuttamisesta, ed. Lahti-Nuuttilan ym. la-
kialoitteen n:o 33 laiksi tulo- ja varallisuusve-
rolain muuttamisesta, ed. Nieminen-Mäkysen
ym. lakialoitteen n:o 41 laiksi tulo- ja varalli-
suusverolain 36 §:n muuttamisesta, ed. Paak-
kisen ym. lakialoitteen n:o 43 laiksi tulo- ja
varallisuusverolain 36 §:n muuttamisesta, ed.
Rautiaisen ym. lakialoitteen n:o 47 laiksi tulo-
ja varallisuusverolain 36 ja 57 §:n muuttami-
sesta, ed. Rosnellin ym. lakialoitteen n:o 48
laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamises-
ta, ed. Sillantauksen ym. lakialoitteen n:o 54
laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamises-
ta, ed. A. Stenbäckin ym. lakialoitteen n:o 61
laiksi tulo- ja varallisuusverolain 33 §:n muut-
tamisesta, ed. Tuomisen ym. lakialoitteen n:o
65 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n
muuttamisesta, ed. P. Vennamon ym. lakialoi-
teen n:o 68 laiksi tulo- ja varallisuusverolain
muuttamisesta, ed. Hautalan ym. lakialoitteen
n:o 173 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muut-
tamisesta, ed. Kivitiien ym. lakialoitteen n:o
175 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muutta-
misesta ja ed. Kuopan ym. lakialoitteen n:o
176 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muutta-
misesta, sekä ed. Hyrynkaan ym. toivomus-
aloitteen n:o 114 (1979 vp.) opiskelijavähennys-
myöntämisestä verotuksessa, ed. Hy-
vösen ym. toivomusaloitteen n:o 117 (1979
vp.) perhe-eläkettä saavien koululaisten ja opis-
kelijain kesäansiotulojen vapauttamisesta enna-
konpidätyksestä, ed. Järvilehdon ym. toivomus-

aloitteen n:o 154 (1979 vp.) puolisovähen-
nysjärjestelmän uudistamisesta tulo- ja varalli-
suusverotuksessa, ed. Koiviston ym. toivomus-
aloitteen n:o 166 (1979 vp.) tuloverotuksen
muuttamisesta lapsiperheitä suosivaksi, ed.
Nieminen-Mäkysen ym. toivomusaloitteen n:o
260 (1979 vp.) opiskelijavähennyksen myön-
tämisestä verotuksessa opintolainaa vailla ole-
van opiskelijan vanhemmille, ed. Korttesalmen
ym. toivomusaloitteen n:o 97 pienehköistä
vuokra-asunnoista saatavan vuokratulon vero-
tuksen huojentamisesta, ed. Martikaisen ym.
toivomusaloitteen n:o 124 omaisuustulovähennys-
nyksen ulottamisesta koskemaan vapaa-ajan-
asunnoksi vuokratusta asunnosta saatavaa tu-
loa, ed. Mäkysen ym. toivomusaloitteen n:o
130 tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n 1 mo-
mentin 4 kohdan muuttamisesta opiskelijavähennys-
hennyksen saamisen minimiajan lyhentämiseksi
ja ed. Ursinin ym. toivomusaloitteen n:o
181 tulo- ja varallisuusverolain mukaisen opis-
kelijavähennysoikeuden laajentamisesta. Edus-
kunta on lähettänyt valiokuntaan lakialoitteet
n:o 22, 27, 33, 41, 43, 47, 48, 54, 61, 65
ja 68 helmikuun 27 päivänä 1981 sekä laki-
aloitteet n:o 173, 175 ja 176 lokakuun 9 päi-
vänä 1981. Eduskunta on lähettänyt valiokun-
taan toivomusaloitteet n:o 114 (1979 vp.),
117 (1979 vp.), 154 (1979 vp.), 166 (1979
vp.) ja 260 (1979 vp.) kesäkuun 12 päivänä
1979 sekä toivomusaloitteet n:o 97, 124, 130
ja 181 maaliskuun 20 päivänä 1981.

Hallitus esittää, että rahan arvon muuttu-
misesta johtuvan veroasteen kasvun hillitsemi-
seksi veroasteikkojen lieventämisen ohella myös
eräitä keskeisiä tuloverotuksessa myönnettäviä
vähennyksiä korotettaisiin. Korotukset kohdis-
tavat pääasiassa perhepoliittisiin vähennyksiin.
Valtiontaloudellisista syistä inflaatiotarkistuk-
sia ei kuitenkaan ehdoteta toteutettaviksi yhtä
laajoina kuin edellisinä vuosina.

Korotettaviksi ehdotetut vähennykset ovat valtionverotuksen työtulovähennys ja ylimääräinen työtulovähennys, yksinhuoltajavähennys ja koulutusvähennys, valtionverosta tehtävät huoltaja- ja elatusvelvollisuusvähennys, sekä kunnallisverotuksen lapsivähennys, yksinhuoltajavähennys, opiskelijavähennys, elatusvelvollisuusvähennys ja perusvähennys. Edellä mainittuja vähennyksiä on ehdotettu korotettaviksi hintatason nousua vastaavasti, kuitenkin niin, että työtulovähennyksen enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi noin 6 prosentilla. Lisäkevennyksen aikaansaamiseksi monilapsisille perheille valtionverosta myönnettävää ja lapsiluvun mukaan porrastettua huoltajavähennystä on ehdotettu korotettavaksi jokaisen lapsen osalta erikseen. Lisäksi ehdotetaan valtion- ja kunnallisverotuksessa omaisuustulovähennyksen enimmäismäärää korotettavaksi nykyisestä 1 700 markasta 2 500 markkaan. Samalla kun luonnollisena vähennyksenä tehtävän palkkatulovähennyksen enimmäismäärä ehdotetaan korotettavaksi inflaatiotarkistusta enemmän eli 25 prosentilla, vähennyksen nimi ehdotetaan muutettavaksi tulonhankkimisvähennykseksi. Yrittäjätulojen ilman eri selvitystä ansiotuloksi katsottava osuus ehdotetaan korotettavaksi nykyisestä 87 000 markasta 97 000 markkaan.

Käsiteltyjen lakialoitteiden mukaiset lakiehdotukset sisältävät hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaisten säännösehdoitusten ja eräiden niihin läheisesti liittyvien muiden säännösehdoitusten osalta hallituksen esityksestä poikkeavia muutosehdotuksia.

Toivomusaloitteessa n:o 114 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin tulo- ja varallisuusverolain muuttamiseksi siten, että opiskelijan vanhemmilla olisi verotuksessa oikeus tehdä lapsivähennyksen suuruinen vähennys. Toivomusaloitteessa n:o 117 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin perhe-eläkettä saavien koululaisten ja opiskelijoiden verovapaan tulorajan alapuolelle jäävien kesäansiotulojen vapauttamiseksi ennakoveron pidättämisestä. Toivomusaloitteessa n:o 154 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin tulo- ja varallisuusverolain muuttamiseksi siten, että puoliso vähennystä korotetaan tuntuvasti alaikäistä lasta kotona hoitavan puolison osalta ja että vähennys porrastetaan lasten lukumäärän mukaan. Toivo-

musaloitteessa n:o 166 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus antaisi ensi tilassa eduskunnalle esityksen tuloverotusta koskevien säännösten muuttamisesta siten, että kaikkien lapsiperheiden ja erityisesti niiden lapsiperheiden, joissa molemmat vanhemmat joutuvat käymään kodin ulkopuolella ansiotyössä, ja yksinhuoltajaperheiden verotus helpottuu ja että helpotukset ulottuvat siihen saakka, kunnes lapsi täyttää 18 vuotta. Toivomusaloitteessa n:o 260 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön säätämiseksi, jolla vanhempiensa kanssa asuvan, valtion takaamaa opintolainaa vailla olevan opiskelijan vanhemmat voisivat verotuksessaan suorittaa opiskelijavähennyksen jälkeläisensä 25 ikävuoteen saakka, edellyttäen, että jälkeläinen on kunakin verovuonna opiskellut vähintään 7 kuukauden ajan. Toivomusaloitteessa n:o 97 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireesti toimiin ja antaisi eduskunnalle esityksen, jonka perusteella sijoituskohteina oleville pienehköille vuokra-asunnoille myönnettäisiin määräsuurinen verohelpotus. Toivomusaloitteessa n:o 124 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin tulo- ja varallisuusverolain 32 a §:n tarkoittaman omaisuustulovähennyksen ulottamiseksi koskemaan myös vapaa-ajan asunnoksi vuokratusta asunnosta saatua vuokratuloa. Toivomusaloitteessa n:o 130 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n 1 momentin 4 kohdan muuttamiseksi siten, että opiskelijavähennys voitaisiin myöntää kunnallisverotuksessa puolena sellaiselle opiskelijalle, joka opiskelee enemmän kuin kolme kuukautta, mutta kuitenkin alle seitsemän kuukautta vuodessa lain määrittelemissä oppilaitoksissa. Toivomusaloitteessa n:o 181 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin tulo- ja varallisuusverolain opiskeluvähennysoikeuden ulottamiseksi myös vähemmän kuin seitsemän kuukautta opiskelleisiin opintonsa aloittaneisiin tai päättäneisiin, sekä pakottavan syyn vuoksi opintonsa tilapäisesti keskeyttäneiden osalta kyseisen syyn kestoajan rinnastamiseksi opiskeluun.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen

tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunta on kuitenkin muuttanut lakiehdotuksen 37 §:ään virheellisesti merkityn perusvähenyksen pienenemiserän suuruuden 34 markaksi.

Käsitlemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain 17 b §:n 2 momentti, 28 §, 32 a §, 33 §:n 1 momentin 1, 2, 3 ja 5 kohta, 36 §:n 1 momentin 2, 3 ja 4 kohta sekä 3 momentti, 37 § ja 57 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (845/80), näin kuuluviksi:

17 b, 28, 32 a, 33 ja 36 §
(Kuten hallituksen esityksessä.)

37 §

Jos koko verovuoden Suomessa asuneen henkilön tulo edellä mainittujen vähennysten jälkeen ei ole 3 400 markan määrää suurempi, on siitä kunnallisverotuksessa vähennettävä sanotun tulon määrä, tai jos tulo on 3 400 markkaa suurempi, 3 400 markkaa vähennettynä

yhdellä prosentilla jokaisesta täydestä 34 markan määrästä, jolla tulo ylittää 3 400 markan määrän (*perusvähennys*).

57 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:o 22, 27, 33, 41, 43, 47, 48, 54, 61, 65, 68, 173, 175 ja 176 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1981

Vielä valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 114 (1979 vp.), 117 (1979 vp.), 154 (1979 vp.), 166 (1979 vp.), 260 (1979 vp.), 97, 124, 130 ja 181 hylättäisiin.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja J. Laine, jäsenet Hokkanen, Jokela, M. Järvenpää, Koppanen, Lampinen,

Lillqvist, Linna, Manninen, Melin, Niskanen, Rosnell, Sirén, A. Stenbäck, Sutinen ja Tamminen sekä varajäsenet Kangas, Muurman, Puolanne ja Surakka.

Vastalauseita

I

Bruttoveroaste tulee nousemaan ensi vuonna noin 36,3 prosenttiin täksi vuodeksi arvioidusta noin 35,8 prosentista. Vaikka muutoksen määrä ei olekaan huomattavan suuri, se on kuitenkin hallitusohjelman ja mm. viime keväänä tulopoliittisten neuvottelujen yhteydessä palkansaajajärjestöille annettujen lupauksen vastainen. Kummassakin yhteydessä hallitus nimittäin on ilmoittanut pyrkimyksekseen, ettei veroastetta nosteta.

Kokoomuksen piirissä pidetään veroasteen suhdannepoliittista säätelyä periaatteessa hyväksyttävänä, mutta vain oikein käytettynä. Meneillään olevassa laskusuhdanteessa olisi siten pitänyt tehdä verotuksessa keskimääräistä suuremmat inflaatiotarkistukset, jos verotus aiotaan keskipitkällä aikavälillä pitää ennallaan ja jos aiotaan harjoittaa oikeansuuntaista suhdannepoliittikkaa.

Hallitus ilmoittikin budjettiesitystä valmistellessaan tarkistavansa tulo- ja varallisuusverolain tärkeimpiä vähennyksiä inflaatiokehitystä vastaavasti. Kuitenkin hallituksen viime vuosina harjoittaman talouspolitiikan — jolle luonteenomaista on ollut julkisten menojen voimakas kasvuvauhti ja budjetin tasapainottaminen velanottoa paisuttamalla — seurauksena hallitus joutui tänä syksynä tilanteeseen, jossa ratkaisuksi budjetin kasvaneen menopuolen kattamiseksi valittiin kansalaisten välittömän verorasiuksen kiristäminen.

Verotuksen painopiste suuntautuu ensi vuonna hallituksen esityksen mukaan entistä voimakkaammin välittömän verotuksen puolelle ja erityisesti tulo- ja varallisuusverojen nousuvauhti verrattuna välillisiin veroihin on huolestuttavaa: ensi vuonna tulo- ja varallisuusverojen tuotto olisi 28,3 prosenttia valtion tuloista, kun kuluvana vuonna määrä on ollut 27,8 prosenttia. Välittömien verojen osuuden kasvu johtuu suurelta osalta siitä, että hallitus nyt esittää tulo- ja varallisuusverolain vähennyksiin hintatason nousu huomioon ottaen riittämättömiä inflaatiokorjauksia. Keskeistä työtulovähennystä hallitus esittää korotettavaksi vain 6 prosentin verran. Tältä osin haitallisin vaikutus kohdistuu palkansaajien ohella nimenomaan toiminimen muodossa yritystoimintaa harjoittaviin yrityksiin. Lisäksi hallitus on esityksessään jät-

tänyt monia tärkeitä vähennyksiä kokonaan tarkistamatta. Esityksen perusteella todetaan tarkistusten koskevan pääasiassa perhepoliittisia vähennyksiä. Kuitenkin juuri monet, perhepolitiikan kannalta keskeisten vähennysten, kuten sairauskulu- ja puoliso vähennyksen, markkamäärät jäävät vuosien takaiselle alhaiselle tasolle.

Me allekirjoittaneet katsomme, että välittömien verojen osuuden kasvu ensi vuonna on ehkäistävä. Mielestämme hallituksen olisi tämän budjettiesityksen yhteydessä tullut ryhtyä toimenpiteisiin verotuksen painopisteen siirtämiseksi kulutuksen puolelle. Näin ollen esitämme, että veroasteikkojen täysimääräisten inflaatiokorjausten ohella tarkistetaan kaikkia tulo- ja varallisuusverolain vähennyksiä vähintään 12 prosentin arvioitua kuluttajahintojen nousua vuodesta 1980 vuoteen 1981 vastaavasti ja että lisäksi korjataan eräiden vähennysten huomattava jälkeensä jääneisyys. Lisäksi ehdotamme kokoomuksen ryhmäaloitteeseen n:o 54/1981 vp. viitaten korjauksia tulo- ja varallisuusverolain eräisiin säännöksiin verotuskäytännön horjuvuuden poistamiseksi ja mm. perheyrittysten verorasituksen saattamiseksi nykyistä kohtuullisemmalle tasolle. Esittämissämme muutoksissa korostamme erityisesti seuraavia seikkoja.

Hallituksen toimenpiteet puolisoiden erillisverotuksen toteuttamiseksi ovat jääneet kesken eräisiksi. Vaiheittaisessa siirtymisessä erillisverotukseen erillisverotettavan pääomatulon määrää tulisi korottaa tuntuvasti. Erillisverotuksen toteuttamiseksi ja samalla verotuksen yksinkertaistamiseksi olisi mielestämme tässä vaiheessa puolisoiden erillisverotettavien pääomatulojen määrää korotettava 10 000 markkaan. Maatalouden harjoittajien ja muiden vastaavalla tavalla perheyriksessä toimivien puolisoiden verotus kaipaa erillisverotuksen mainitunlaisen kehittämisen ohella erityissäännöksiä. Yrittäjäpuolisoiden verotuksessa joudutaan joka tapauksessa soveltamaan tasausten menetelmän piirteitä tapauksissa, joissa henkilö- ja yritysverotus on yhdistetty. Perheyriksessä työskentelevien puolisoiden verorasituksen palauttamiseksi samalle tasolle palkanansaittajan puolisoiden verotuksen kanssa ja perheyrittysten tulorahotuksen parantamiseksi olisi tulo- ja varallisuusverolain 17 §:n 3 momentista sanonta "eikä

tätä työskentelyä ole pidettävä vähäisenä” poistettava. Sanonta on johtanut verotuskäytännössä kirjajaan menettelyyn sekä yrityskohtaiseen ja alueelliseen eriarvoisuuteen erityisesti viljelijäpuolisoiden kohdalla.

Tulo- ja varallisuusverolain 17 b §:n 2 momentin mukaan perheyriyksissä ansiotuloksi katsottavan tulon yläraja on niinkään liian alhainen, etenkin jos molemmat puoliset työskentelevät yrityksessä. Useassa tapauksessa esimerkiksi kaupan alalla palkatun henkilöstön palkat ylittävät kyseisen ansiotuloksi katsottavan tulon ylärajan. Tämän vuoksi ja myös verotuksen yksinkertaistamiseksi esitämme perheyriyten puhtaan tulon yhteismäärän ylärajan korottamista 100 000 markkaan.

Mielestämme metsätalouden veronhuojennuslaki, jonka mukaan metsätalouden puhtaasta tuotosta lasketaan 17 b §:n 2 momentista poiketen ansiotuloksi korkeintaan 9 000 markkaa, on riittämätön poistamaan sitä ongelmaa, että metsätalouden puhtaasta tuotosta pääomatuloksi laskettavaan osuuteen sisältyy edelleenkin monessa tapauksessa maatilatalouden harjoittajan työpanos. Katsommekin, että metsätalouden puhdas tuotto olisi poistettava tulo- ja varallisuusverolain 17 b §:n 2 momentin luettelosta, jossa määritellään tulot, joita ei missään tapauksessa ole pidettävä ansiotulona. Mainitun muutoksen lisäksi järkevä metsätalouden harjoittaminen edellyttää käsittääksemme varallisuusveron tuntuvaa lieventämistä tuotantomaisuudelta: tämän vuoksi ehdotamme lain 45 §:n 2 momentissa metsän varallisuusarvon määrittämisessä käytettävän kertoimen alentamista nykyisestä 10:stä 6:een.

Tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n 1 momentti, jossa määritellään rahan arvoisia etuja, joita ei lueta veronalaiseksi tuloksi, on käytännössä osoittautunut suppeaksi ja tulkinnanvaraiseksi: näyttää siltä, että veroviranomaiset ovat vuosien varrella kiristäneet säännöksen tulkintaa ja katsovat veronalaiseksi yhä useampia aiemmin verottamatta jääneitä etuuksia, joita ei suoranaisesti säännöksessä ole mainittu. Työntekijöitä on verotettu työnantajalta merkkipäivänsä, palveluaikansa tai eläkkeelle siirtymisensä johdosta saamistaan arvoltaan varsin pienistäkin lahjoista, jos ne on saatu rahana ja usein myös lahjakortteina. Nykyinenkin tulkinta, jonka mukaan mainittu lahja puolen kuukauden palkkaa vastaavaan arvoon saakka on verovapaa, on useissa tapauksissa liian rajoit-

tava. Mielestämme verovapaa lahjan ylärajaksi tulisi lakisääteisesti määrätä kuukauden palkkaa vastaava rahamäärä. Kuluneena vuonna uhkaavat lisäverot myös eräiden yritysten työntekijöitä, jotka ovat saaneet alennuksia työntajiensa tuottamista tai välittämistä hyödykkeistä, esimerkiksi bensiinistä. Mielestämme mainitut alennukset tulisi kohtuulliseen määrään saakka pitää verovapaina, ja ehdotammekin 22 §:n 1 momenttiin tätä tarkoittavaa täydennystä.

Tulo- ja varallisuusverolain 26 §:n 1 momentin 7 kohdan vähennystä, jonka mukaan valtiollisen luottamustehtävän hoitamisesta välittömästi aiheutuneet kohtuulliset kustannukset ovat tulon hankkimisesta johtuneita menoja, olisi laajennettava koskemaan kaikkia julkisia luottamustehtäviä.

Hallitus on esityksessään jättänyt kokonaan tarkistamatta TVL:n 29 §:n keskeiset vähennykset. Koska työ- ja yrittäjäeläkejärjestelmät eivät vielä toimi täysimääräisesti, on maassamme lukuisia yrittäjiä ja muita vanhempia henkilöitä, jotka ovat joutuneet hankkimaan itselleen vapaaehtoista lisäeläketurvaa, josta aiheutuvia maksuja ei nykyisen lainsäädännön puitteissa ole mahdollista kokonaisuudessaan vähentää. Mielestämme 29 §:n 1 momentin 5 kohtaa tulisi kohtuussyistä muuttaa siten, että periaatteessa kaikki eläkevakuutusmaksut voitaisiin vähentää säännöksen nojalla.

Perheiden sairauskulut nousevat nykyisin lukuisissa tapauksissa useisiin tuhansiin markkoihin, varsinkin silloin, kun joku perheenjäsen on pitemmän aikaa sairaana. Kuitenkaan esimerkiksi veronmaksukyvyyn alentumisvähennystä ei käytännössä ole näissä tapauksissa myönnetty. Jo silmälasien hankinta tai hammaslääkärissä käynti on nykyisin niin kallista, että säännöksen 6 kohdan sairauskuluvähennys, joka on pysynyt ennallaan lain säätämisestä lähtien, ei alkuunkaan riitä näitä kuluja peittämään. Esitämme vähennyksen ylärajoihin tuntuvia korotuksia.

Tulo- ja varallisuusverolain perhepoliittiseksi katsottavat vähennykset ovat ainoastaan laskennallisia, eivätkä ne merkitse todellisten perhekustannusten vähentämismahdollisuutta. Perheiden tukeminen kaikin yhteiskuntapoliittisin keinoin on ensiarvoisen tärkeää. Mielestämme ottaen huomioon yhteiskunnan suorien tukimuotojen kohdentuminen vain harvoille ja lapsiperheiden usein huomattavan kireä verotus,

olisi ensiarvoisen tärkeää, että jo ensi vuodesta lähtien perheellä olisi mahdollisuus vähentää tuloverotuksessaan kotiapulaisen palkkauskustannukset. Ehdotamme lisättäväksi 29 §:n 1 momenttiin tätä tarkoittavan 7 kohdan. Samalla vammaisen tai vanhuksen hoidosta aiheutuneet kustannukset olisi voitava nykyistä paremmin ottaa huomioon verotettavaa tuloa vähentävänä seikkana. Tämän vuoksi esitämme 31 §:ään sisällytettäväksi uuden tätä tarkoittavan 2 momentin.

Joulukuun 19 päivänä 1980 annetulla tulo- ja varallisuusverolain muutoksella (845/80) toteutettu 32 a §:n osinkotulovähennyksen laajentaminen koskemaan myös eräitä vuokratuloja ja korkotuloja hämärsi pykälän aikaisemman tarkoituksen, joten ehdotamme, että edellä mainitut pääomatulovähennykset lainsäädännöllisesti jälleen erotettaisiin toisistaan. Esitämme korkotulovähennystä sijoitettavaksi eri momenttiin kuin osinkotulovähennystä sekä samalla näiden molempien vähennysten ylärajojen korottamista 2 500 markkaan. Korotukset ovat välttämättömiä osakesäästämisen edistämiseksi sekä vuokratulovähennyksen kohdalla vapaarahoitteisen vuokra-asuntotuotannon elvyttämiseksi.

Palkansaajajärjestöt ovat vaatineet työtulovähennykseen täysimääräistä inflaatiokorjausta ja vähennyksen korottamista 9 500 markkaan. Yhdymme palkansaajajärjestöjen vaatimukseen. Samalla ehdotamme, että lain 33 §:n 2 a kohdassa oleva 800 markan suuruinen palkkavähennys korotetaan hintatason nousua vastaavasti 12 prosentilla ja yhdistetään työtulovähennykseen, jolloin työtulovähennysprosentti nousee 25 prosentista 26 prosenttiin sekä työtulovähennyksen yhteenlaskettu enimmäismäärä 10 400 markkaan. Tällöin työtulovähennys koskisi palkansaajien ohella myös vrittäjiä ja eläkeläisiä eli kaikkia ns. ansiotulon saajia.

Tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n vähennyksiä koskevista ehdotuksistamme mainittakoon erityisesti 1 momentin 4 kohdan opiskelijavähennys, jonka nykyinen muoto aiheuttaa kohtuutonta eriarvoisuutta eri opiskelijoiden välillä. Opintoja aloitettaessa ja päätettäessä sekä esimerkiksi asevelvollisuutta suoritettaessa ei ole mahdollista täyttää lainkohdassa mainittua seitsemän kuukauden opiskeluajan vaatimusta. Tämän vuoksi ehdotamme säännöstä muutettavaksi siten, että henkilö saa kunnallisverotuksessa 2 000 markan opiskelijavähennyk-

sen lukukautta kohden, jos hän on lukukauden aikana vähintään kolmen kuukauden ajan saanut säännöllistä ja täyttä opetusta lainkohdassa mainituissa oppilaitoksissa. Sama ongelma koskee 33 §:n 1 momentin 5 kohdan koulutusvähennystä valtionverotuksessa, joten esitämme tähän vastaavaa muutosta.

Invalidivähennystä eivät saa lainkaan hyväkseen henkilöt, joilla ei ole verotettavaa tuloa. Ehdotammekin, että 36 §:ään lisätään uusi 4 momentti, jonka mukaan tapauksissa, joissa 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetulla verovelvollisella ei ole ollut verovuonna verotettavaa tuloa, olisi hänen puolisoillaan oikeus laskea hyväkseen invalidivähennys. Samaa periaatetta tulisi soveltaa 57 §:n mukaan valtionverotuksessa tuloverosta tehtävään invalidivähennykseen. Esitämme myös invalidivähennyksen markkamäärää korotettavaksi 8 000 markkaan 36 §:ssä sekä 1 000 markkaan 57 §:ssä.

Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan edistämiseen on mm. hallituksen tulo- ja menoarvioesityksen perusteluissa kiinnitetty runsaasti huomiota. Yhtenä olennaisena keinona tuotekehittelytoiminnan edistämiseksi näemme sen, että myös työntekijät tehtävistä riippumatta aktiivisesti kiinnittäisivät huomiota kilpailukykyä parantaviin uudistusmahdollisuuksiin ja työllisyyttä edistäviin tuotekehitystoimiin. Työntekijöille onkin ryhdytty maksamaan palkkioita tehdyistä merkittävistä tuotekehitysaloitteista. Eräiden aloitteiden ja tuotekehitystoimintojen merkitys on arvioitu huomattavan suureksi. Ongelmaksi työntekijän verotuksessa on aloitepalkkioiden maksamisen johdosta muodostunut se, että työnantajan maksamat korvaukset ovat vain yhden vuoden eli sen vuoden veronalaista tuloa jona palkkio on maksettu. Kuitenkin aloitteet voivat perustua huomattavan pitkään tuotekehittelytyöhön. Työntekijöiden aloitteiden tekemisen edistämiseksi olisi mielestämme aloitteista ja keksinnöistä työnantajalta saatuihin korvauksiin, ellei niitä voida katsoa joiltakin osin verovapaiksi, sovellettava tulo- ja varallisuusverolain 60 §:n tulontasausta koskevia periaatteita.

Lain 65 §:ään sisältyvä ns. kattosääntö ei nyky muodossaan aankaan estä sitä, etteivätkö verovelvollisen välittömät verot edelleenkin saata ylittää hänen verotettavien tulojensa määrää. Mielestämme kohtuuttomaksi muodostuvan verotuksen estämiseksi olisi kattosääntöä tarkistettava siten, ettei verojen ja maksujen mää-

rä ylittäisi, varallisuusvero mukaanluettuna, 80 prosenttia verotettavasta tulosta.

Edellä esittämämme perusteella ehdotamme kunnioittavasti,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 33 §:n 1 momentin 2 a kohta, sellaisena kuin se on 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (845/80), sekä

muutetaan lain 17 §:n 2 momentti, 17 b §:n 2 ja 3 momentti, 26 §:n 1 momentin 7 kohta, 28 §, 29 §:n 1 momentin 4, 5 ja 6 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 31 §:n 1 momentti, 32 a §, 33 §:n 1 momentin 1, 2 sekä 3—5 kohdat, 36 §:n 1 ja 3 momentti, 37 §, 45 §:n 2 momentti, 50 ja 53 §, 57 §:n 1 ja 3 momentti, 60 §:n 2 momentin 3 kohta sekä 65 §,

sellaisina kuin niistä ovat 29 §:n 1 momentin 6 kohta ja 3 momentti sekä 33 §:n 1 momentin 4 kohta 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (608/75), 29 §:n 2 momentti 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (510/77), 65 § 1 päivänä joulukuuta 1978 annetussa laissa (913/78), 29 §:n 1 momentin 5 kohta 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (972/79) ja 17 §:n 2 momentti, 17 b §:n 2 momentti, 28 §, 29 §:n 1 momentin 4 kohta, 31 §:n 1 momentti, 32 a §, 33 §:n 1 momentin 1, 2, 3 ja 5 kohdat, 36 §:n 1 momentin 2—5 kohdat sekä 3 momentti, 37, 50 ja 53 §, 57 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdat sekä 3 momentti 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (845/80),

lisätään lain 22 §:ään uusi 3 a ja 3 b kohta, 29 §:ään uusi 7 kohta, 31 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 32 a §:ään uusi 2 momentti sekä 36 §:ään uusi 4 momentti, seuraavasti:

17 §

Valtiolle suoritettavan tuloveron määrää laskettaessa lisätään sen puolison, jolla on ansiotuloja vähemmän kuin toisella puolisoilla tai jolla ei ole ansiotuloja lainkaan, muut tulot kuin ansiotulot, siltä osin kuin niiden verotettava määrä ylittää 10 000 markkaa, toisen puolison tuloihin. Jos kummallakin puolisoilla on vain muita tuloja kuin ansiotuloja, lisätään sen puolison, jolla on vähemmän tuloja, tulo siltä osin kuin se ylittää 10 000 markkaa toisen puolison tuloihin.

17 b §

Verovelvollisen luonnollisen henkilön tai puolisoiden yhdessä harjoittaman liikkeen taikka ammatin tuloksen tahi maatilatalouden puhtaan tulon yhteismäärä katsotaan 100 000 markan

määrään saakka kokonaan ansiotuloksi. Mikäli verovelvollinen esittää selvityksen siitä, että verovelvollisen tai puolisoiden harjoittamassaan liikkeessä, ammatissa tai maatilataloudessa suoritettaman työn kohtuullinen arvo ylittää 100 000 markkaa, voidaan myös tämän määrän ylittävä osa sanottujen tulojen yhteismäärästä katsoa ansiotuloksi. Ansiotuloksi ei kuitenkaan katsota korkotuloa, osinkoa, vuokratuloa, asuntotuloa, arvopapereita ja kiinteän omaisuuden luovutuksesta saatua voittoa, kiinteistön ainesosan luovutuksesta saatua korvausta eikä muuta näihin tuloihin rinnastettavaa tuloa.

Mikäli varsinaiseksi yrittäjäksi katsottavan verovelvollisen puoliso on työskennellyt puolisoiden yhdessä harjoittamassa liikkeessä, ammatissa tai maatilataloudessa, katsotaan valtionverotuksessa 2 momentissa tarkoitettua ansiotulosta verovelvollisen tai hänen puolisonsa vaatimuksesta, mikäli verovelvollinen ei muuta selvitystä esitä, puolet puolison ansiotuloksi.

22 §

Veronalaiseksi tuloksi ei katsota:

3 a) sitä etua, jonka työntekijä on työnantajalta saanut merkkipäivänsä, palvelusaikansa tai eläkkeelle siirtymisensä johdosta siltä osin kuin edun arvo ei ylitä hänen kuukausipalkkansa arvoa,

3 b) kohtuullista alennusta, jonka työntekijä on saanut työnantajansa tuottamista ja välittämistä hyödykkeistä,

26 §

Tulon hankkimisesta johtuneita menoja ovat muun ohessa:

7) julkisen luottamustehtävän hoitamisesta välittömästi aiheutuneet kohtuulliset kustannukset sen mukaan kuin verohallitus tarkemmin määrää.

28 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

29 §

Verovelvollisella on oikeus vähentää:

4) omasta tai puolisonsa tai lastensa tahi sellaisen kasvattilapsen, jota verovelvollinen on verovuonna elättänyt, henki- tai muusta henkilövakuutuksesta suorittamansa maksut, lukuunottamatta 5 kohdassa ja sairausvakuutuslaissa tarkoitettuja maksuja sekä kansaneläkevakuutusmaksua, kuitenkin yhteensä enintään 400 markkaa kutakin perheenjäsentä kohti,

5) omasta ja perheenjäsenensä eläkevakuutuksesta, ei kuitenkaan kertamaksullisesta, suorittamansa maksut,

6) omia ja perheenjäsentensä sairauskuluja enintään 1 500 markkaa tai, milloin kysymyksessä ovat puoliset, yhteensä enintään 3 000 markkaa, minkä lisäksi enimmäismääriä on korotettava 1 000 markalla jokaisesta alaikäisestä lapsesta tai kasvattilapsesta, jota verovelvollinen on verovuonna elättänyt,

7) kotitaloudessaan työskennelleen kotiapulaisten palkkamenot ja työnantajan maksettavaksi kuuluvat sosiaaliturvakustannukset.

Edellä 1 momentin 4—7 kohdissa mainitut vähennykset sekä verovelvollisen tai hänen perheensä vakituisen asunnon hankkimisesta ja perusparannuksesta aiheutuneiden velkojen sekä

verovelvollisen tai hänen perheensä elantokustannuksiksi katsottavien velkojen korot ja indeksi- ja kurssitappiot vähennetään sen puolison tuloista, joka vähennystä on vaatinut. Jollei vähennystä voida tehdä sen mukaan kuin puoliset ovat sitä vaatineet, tehdään vähennys ensisijaisesti sen puolison tuloista, jonka ansiotulojen yhteismäärä on suurempi. Edellä mainitut vähennykset tehdään saman suuruusina valtion- ja kunnallisverotuksessa.

Verovelvollinen henkilö, joka ei ole koko verovuotta asunut Suomessa, sekä ulkomainen yhteisö saa tehdä 1 momentin 1—3 sekä 5 kohdassa tarkoitetun vähennyksen vain, jos se kohdistuu sellaiseen tuloon tai omaisuuteen, josta täällä on suoritettava veroa. Edellä tarkoitettu henkilö saa tehdä 1 momentin 4, 6 ja 7 kohdassa tarkoitetun vähennyksen siten, että vähennyksen enimmäismäärä on niin suuri osa sanottujen kohtien mukaisesta enimmäismäärästä kuin hänen Suomessa asumansa aika on koko verovuodesta. Kalenterikuukauden osa luetaan tällöin täydeksi kuukaudeksi.

31 §

Jos verovuonna Suomessa asuneen henkilön veronmaksukyky hänen ja hänen perheensä käytettävissä olevat tulot ja varallisuus huomioon ottaen on erityisistä syistä, kuten elatusvelvollisuuden, työttömyyden tai sairauden johdosta olennaisesti alentunut, vähennetään tulosta kohtuullinen määrä, ei kuitenkaan enempää kuin 6 000 markkaa (veronmaksukyvyyn alentumisvähennys).

Jos verovelvollinen on huoltanut kotihoidossa huollon tarpeessa olevaa vammaista tai vanhuusvähennykseen oikeutettua henkilöä, verovelvollisella on oikeus 1 momentissa mainittuun vähennykseen.

32 a §

Luonnollinen henkilö tai erillisenä verovelvollisena verotettava kotimainen kuolinpesä saa vähentää kotimaiselta osakeyhtiöltä tai osuuskunnalta saaduista osingoista ja osuuspääoman koroista taikka kotimaiselta säästöpankilta tahi osuuspankilta saaduista niiden lisärahastosijoituksille maksettavista koroista (poist.) 2 500 markkaa (osinkotulovähennys).

Lisäksi 1 momentissa mainittu verovelvollinen saa vähentää muusta veronalaisesta korosta sekä muuna asuntona kuin vapaa-ajan asun-

tona käytettäväksi vuokratusta asunnosta saadusta vuokratulosta yhteensä 2 500 markkaa (korko- ja vuokratulovähennys).

33 §

Valtionverotuksessa saa verovelvollinen vähentää lisäksi:

1) 26 prosenttia ansiotulostaan, kuitenkin enintään 10 400 markkaa (*työtulovähennys*),

2) 20 prosenttia ansiotulosta, kuitenkin enintään 4 500 markkaa, jos verovelvollinen on verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan tai kasvattilastaan, minkä lisäksi vähennyksen enimmäismäärää korotetaan 1 500 markalla, jos verovelvollinen on elättänyt verovuonna enintään 7 vuotta täyttäneitä lastaan tai kasvattilastaan, kuitenkin niin, että puolisoista vähennyksen saa vain se, jonka ansiotulojen määrä on pienempi (*ylimääräinen työtulovähennys*),

3) 20 prosenttia tulostaan, kuitenkin enintään 5 000 markkaa, jos sellainen verovelvollinen, johon ei sovelleta tämän lain puolisoita koskevia säännöksiä, on verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan tai kasvattilastaan tai jolla on oikeus verovuodelta 5 kohdan mukaiseen koulutusvähennykseen (*valtionverotuksen yksinhuoltajavähennys*),

4) 8 000 markkaa, milloin verovelvollisen puolisoilla ei ole lainkaan hänen veronalaiseksi tulokseen luettavaa tuloa, tai jos puolisoilla on sanotunlaista tuloa, saa se puolisoista, jonka tulojen yhteismäärä on suurempi, vähentää 8 000 markkaa vähennettynä 25 prosentilla toisen puolison tulon määrästä (*puolisovähennys*),

5) 750 markkaa lukukautta kohden jokaisesta verovuonna elättämästään sellaisesta lapsesta tai kasvattilapsesta, joka ennen verovuoden alkua on täyttänyt 16 vaan ei 18 vuotta ja joka lukukauden aikana vähintään kolmen kuukauden ajan on saanut säännöllistä ja täyttä opetusta peruskoulussa, lukiossa, iltaoppi- tai ammattikoulussa, korkeakoulussa tai muussa niihin verrattavassa oppilaitoksessa, kuitenkin niin, että vähennys myönnetään vain toiselle puolisoista, jolloin, jos molemmilla puolisoilla on tuloja, vähennyksen saa vain se puoliso, jonka tulojen yhteismäärä on suurempi (*koulutusvähennys*),

36 §

Suurimman osan verovuodesta Suomessa asunut henkilö saa kunnallisverotuksessa vähentää:

1) 4 000 markkaa, milloin hän ennen verovuoden päättymistä on täyttänyt kuusikymmentäviisi vuotta (*vanhuusvähennys*),

2) 1 500 markkaa jokaisesta alaikäisestä lapsestaan ja kasvattilapsestaan, jota hän on verovuonna elättänyt, kuitenkin niin, että vähennys myönnetään vain toiselle puolisoista, jolloin, jos molemmilla puolisoilla on tuloja, vähennyksen saa vain se puoliso, jonka tulojen yhteismäärä on suurempi (*lapsivähennys*),

3) 1 900 markkaa, jos hänellä verovuodelta on oikeus 2 kohdan mukaiseen lapsivähennykseen tai 33 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaiseen koulutusvähennykseen eikä häneen ole sovellettava tämän lain puolisoita koskevia säännöksiä (*kunnallisverotuksen yksinhuoltajavähennys*),

4) 2 000 markkaa ansiotulostaan lukukautta kohden, jos hän on lukukauden aikana vähintään kolmen kuukauden ajan saanut säännöllistä ja täyttä opetusta peruskoulussa, lukiossa, iltaoppi- tai ammattikoulussa, korkeakoulussa tai muussa näihin verrattavassa oppilaitoksessa (*opiskelijavähennys*), sekä

5) 8 000 markkaa, jos hänellä on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta, jonka haitta-aste esitetyn selvityksen mukaan on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 8 000 markasta (*invalidivähennys*). Milloin verovelvollinen on verovuonna saanut pakolliseen eläketurvaan perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, katsotaan hänen haitta-asteensa ilman eri selvitystä 100 prosentiksi, jos eläke on myönnetty täytenä, sekä 50 prosentiksi, jos se on myönnetty osaeläkkeenä, ellei verovelvollisen haitta-asteen esitetyn selvityksen perusteella katsota olevan suurempi. Verovelvollinen säilyttää oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeen mukaiseen invalidivähennykseen senkin jälkeen, kun työkyvyttömyyseläke on muuttunut vanhuuseläkkeeksi. Asetuksella voidaan antaa määräyksiä niistä perusteista, joiden mukaan haitta-aste määritellään, sekä invalidivähennyksen saamiseksi esitettävästä selvityksestä.

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

Mikäli 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettulla

verovelvollisella ei ole ollut verovuonna verotettavaa tuloa, on verovelvollisen puolisoilla oikeus vähentää 5 kohdassa tarkoitettu vähennys.

37 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

45 §

Metsän arvoksi katsotaan sen tuloverotuksessa vahvistettu puhdas tuotto kerrottuna luvulla 6. Jos maatilan metsän puuston arvo olennaisesti poikkeaa samassa kunnassa olevien samanlaatuisten metsämaiden puustojen keskimääräisestä arvosta, on metsän edellä mainituin tavoin laskettua arvoa harkinnan mukaan korotettava tai alennettava. Metsäksi luetaan maapohja ja puusto.

50 §

Jos verovelvollinen on verovuoden päättyessä käyttänyt omistamaansa rakennusta tai asunto-osakeyhtiön osakkuuden taikka asunto-osuuskunnan jäsenyyden perusteella hallitsemaansa huoneistoa yksinomaan tai pääasiallisesti omana taikka perheensä asuntona, alennetaan rakennuksen ja sen tonttimaan sekä osakkeen ja osuuden tämän luvun säännösten mukaan määritettyä arvoa siltä osin kuin se ei ylitä 200 000 markkaa, 40 prosentilla.

Jos verovelvollisen omistamassa rakennuksessa on kaksi tai useampia huoneistoja, joista verovelvollinen on verovuoden päättyessä käyttänyt jotakin huoneistoa yksinomaan tai pääasiallisesti omana taikka perheensä asuntona, alennetaan rakennuksen omana asuntona käytetyn osan ja sitä vastaavan tonttimaan arvoa, siltä osin kuin se ei ylitä 200 000 markkaa, 1 momentissa säädetyllä tavalla.

53 §

Suomessa asuvien puolisoiden yhteenlasketuista varoista vähennetään 20 000 markkaa. Jos toisella puolisoilla tällöin on velkoja enemmän kuin varoja, otetaan erotus huomioon toisen puolison verotettavan varallisuuden vähennyksenä, ei kuitenkaan enempää kuin kolmannes viimeksi mainitun puolison verotettavasta varallisuudesta.

Verovelvollisen, joka on asunut Suomessa ja verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan, varoista vähennetään jokaisesta sellaisesta lapsesta

10 000 markkaa, kuitenkin niin, että vähennys myönnetään vain toiselle yhteenlasketun varallisuuden perusteella verotettavista puolisoista, jolloin, jos molemmilla puolisoilla on varoja, vähennyksen saa vain se puoliso, jonka varojen määrä on suurempi.

57 §

Verovelvollisen henkilön, joka suurimman osan verovuodesta on asunut Suomessa, tuloverosta vähennetään:

1) jos hän on verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan tai kasvattilastaan, 800 markkaa jokaisesta sanotusta lapsesta, kuitenkin niin, että vähennys myönnetään vain sille puolisoista, jonka tuloveron määrä on suurempi (huoltajavähennys),

2) jos hänellä on oikeus 36 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaiseen invalidivähennykseen, 1 000 markkaa, milloin hänen sanotussa lainkohdassa tarkoitettu haitta-asteensa on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 1 000 markasta, sekä

3) jos hänellä on oikeus 36 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiseen vanhuusvähennykseen, 400 markkaa.

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

60 §

Kahdelta tai useammalta vuodelta kertyneenä tulona voidaan pitää muun muassa:

3) tuloja tekijänoikeudesta, patentista sekä keksintö-, aloite- ja muista vastaavista palkkioista, jotka saadaan työnantajalta;

65 §

Milloin verovuonna Suomessa asuneen luonnollisen henkilön tai erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän verovuoden tulosta ja varallisuudesta menevän valtionveron sekä hänelle määrätyn kunnallisveron, kirkollisveron, kansaneläkevakuutusmaksun ja sairausvakuutusmaksun yhteismäärä on suurempi kuin 80 prosenttia verovelvollisen valtionverotuksessa vahvistetusta verotettavasta tulosta, verovelvollisen maksettavaksi ei panna sanotun määrän yli menevää valtionveron osaa.

Verotuslain 77 §:n nojalla määrätty veronkorotus on pantava maksuun kokonaan.

Verojen ja maksujen enimmäismäärää 1 momentin mukaan laskettaessa ei oteta huomioon tuloja, joista on suoritettava vain kunnallisveroa eikä verotuslain 77 §:n nojalla määrättyä veronkorotusta.

Puolisoiden verotuksessa määräytyy 1 momentissa tarkoitettu veron maksuunpanematta jättäminen kummankin puolison osalta erikseen.

*Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)*

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 1981

Ulla Puolanne
Arto Lampinen

Matti Hokkanen
Esko J. Koppanen

Pertti Salolainen

II

En voi yhtyä valiokunnan enemmistön kantaa tulo- ja varallisuusverolakiin esitettyjen muutosten hyväksymisestä hallituksen ehdotuksen mukaisena.

Hallitus ei esitä lainkaan korjausta sairauskulujen enimmäismäärään. Tätä ei voida pitää oikeudenmukaisena. Lakialoitteen n:o 31 perusteluihin yhtyen ehdotan, että sairauskulujen vähennysoikeudelta poistettaisiin kokonaan katoto.

Hallituksen esitykseen ei sisälly myöskään ehdotusta invalidivähennysten markkamäärien tarkistamiseksi. Invalidivähennys on jäänyt huomattavasti jälkeen alkuperäisestä reaaliarvostaan. Indeksillä laskettuna kunnallisverotuksessa myönnettävän invalidivähennyksen markkamäärän tulisi olla 7 500 markkaa ja valtionverotuksessa myönnettävän invalidivähennyksen 1 875 markkaa, jotta ne vastaisivat vuoden 1965 2 000 markan suuruisen vähennyksen tasoa.

Valtionverotuksessa myönnettävän työtulovähennyksen markkamäärää esitetään tarkistettavaksi huomattavasti vähemmän kuin rahanarvon huononemisen vaikutus edellyttäisi. Hallituksen ehdottaman 9 000 markan sijasta ehdotan, että työtulovähennyksen enimmäismäärä korotettaisiin 9 500 markkaan.

Hallitus ei lainkaan esitä korjausta puoliso-vähennyksen markkamäärään, joka on ollut muuttumaton vuodesta 1975 lähtien. Kun puo-

lisovähennyksen markkamäärää ei ole tarkistettu, on verotus kiristynyt kohtuuttomasti niissä perheissä, joissa vain toisella puolisoista on ansiotuloja. Kyseessä on useassa tapauksessa sellainen perhe, jossa puoliso on kotona pienten lasten tai avuttoman lähiomaisen hoidon vuoksi ja tällä tavoin hän säästää yhteiskunnalta laitoshoitokustannuksia. Mielestäni on kohtuuton rangaista ankarammalla verotuksella tällaisia perheitä. Sen vuoksi ehdotan, että puoliso-vähennys palautetaan alkuperäiseen arvoonsa eli sen markkamäärä korotetaan 8 000 markkaan.

Perhekustannusten tasauksesta keskusteltaessa on viime aikoina yhä enemmän kiinnitetty huomiota 16—18-vuotiaiden lasten vanhempien vaikeutuneeseen asemaan. Tuossa iässähan puotavat lapsilta pois lapsilisät eikä heistä enää myönnetä huoltaja- ja lapsivähennystä. Verotuksessa myönnettävä koulutusvähennys on opintotuen ohella ainoa yhteiskunnan kädenojennus näiden lasten vanhemmille. Mielestäni koulutusvähennyksen markkamäärää tulisi tarkistaa enemmän kuin hallitus ehdottaa eli nostaa se 1 500 markkaan.

Edellä sanotun perusteella ehdotan,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain 17 b §:n 2 momentti, 28 §, 29 §:n 1 momentin 6 kohta, 32 a §, 33 §:n 1 momentin 1, 2, 3 ja 4 sekä 5 kohta, 36 §:n 1 momentin 2, 3, 4 ja 5 kohta sekä 3 momentti, 37 § ja 57 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta sekä 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat, 29 §:n 1 momentin 6 kohta 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (608/75) ja 17 b §:n 2 momentti, 28 §, 32 a §, 33 §:n 1 momentin 1, 2, 3 ja 5 kohta, 36 §:n 1 momentin 2, 3, 4 ja 5 kohta sekä 3 momentti, 37 § ja 57 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta sekä 3 momentti 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (845/80), näin kuuluviksi:

17 b ja 28 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

29 §

Verovelvollisella on oikeus vähentää:

6) omat ja perheenjäsentensä sairauskulut.

32 a §

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

33 §

Valtionverotuksessa saa verovelvollinen vähentää lisäksi:

1) 25 prosenttia ansiotulostaan, kuitenkin enintään 9 500 markkaa (*työtulovähennys*),

(2 kohta kuten valiokunnan mietinnössä.)

(3 kohta kuten valiokunnan mietinnössä.)

4) 8 000 markkaa, milloin verovelvollisen puolisoilla ei ole lainkaan hänen veronalaiseksi tulokseen luettavaa tuloa, tai jos puolisoilla on sanotunlaista tuloa, saa se puolisoista, jonka tulojen yhteismäärä on suurempi, vähentää 7 200 markkaa vähennettynä 25 prosentilla toisen puolison tulon määrästä (*puolisovähennys*),

5) 1 500 markkaa jokaisesta verovuonna elättämästään sellaisesta lapsesta tai kasvattilapsesta, joka ennen verovuoden alkua on täyttänyt 16 vaan ei 18 vuotta ja joka verovuonna vähintään 7 kuukauden ajan on saanut säännöllistä ja täyttä opetusta peruskoulussa, lukiossa, iltaoppi- tai ammattikoulussa, korkeakoulussa tai muussa niihin verrattavassa oppilaitoksessa, kuitenkin niin, että vähennys myönnetään vain toiselle puolisoista, jolloin, jos mo-

lemmilla puolisoilla on tuloja, vähennyksen saa vain se puoliso, jonka tulojen yhteismäärä on suurempi (*koulutusvähennys*),

36 §

Suurimman osan verovuodesta Suomessa asunut henkilö saa kunnallisverotuksessa vähentää:

(2—4 kohta kuten valiokunnan mietinnössä.)

5) 7 500 markkaa, jos hänellä on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta, jonka haitta-aste esitetyn selvityksen mukaan on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 7 500 markasta (*invalidivähennys*). Jos verovelvollinen on verovuonna saanut pakolliseen eläketurvaan perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, katsotaan hänen haitta-asteensa ilman eri selvitystä 100 prosentiksi, jos eläke on myönnetty täytenä, sekä 50 prosentiksi, jos se on myönnetty osa-eläkkeenä, jollei verovelvollisen haitta-asteen esitetyn selvityksen perusteella katsota olevan suurempi. Verovelvollinen säilyttää oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeen mukaiseen invalidivähennykseen senkin jälkeen, kun työkyvyttömyyseläke on muuttunut vanhuuseläkkeeksi. Asetuksella voidaan antaa määräyksiä niistä perusteista, joiden mukaan haitta-aste määritellään sekä invalidivähennyksen saamiseksi esitettävästä selvityksestä.

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

37 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

57 §

Verovelvollisen henkilön, joka suurimman osan verovuodesta on asunut Suomessa, tulo-verosta vähennetään:

(1 kohta kuten valiokunnan mietinnössä.)

2) jos hänellä on oikeus 36 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaiseen invalidivähennykseen, 1 875 markkaa, milloin hänen sanotussa lain-

kohdassa tarkoitettu baitta-asteensa on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 1 875 markasta, sekä

— — — — —
(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

—————
Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1981

Asser Stenbäck

